

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת חנוך דב מלביצקי
ינון אזולאי

פ/25/5774

הצעת חוק היער והאילנות, התשפ"ה–2025

פרק א': מטרות

מטרות מטרות
1. מטרות חוק זה הן להגן על היערות, לפתחם ולהסדיר את ניהולם לטובת קידום ערכי פנאי ונופש, טבע ונוף ושמירה על המערכות האקולוגיות בהם, לרבות שימור הקרקע, מתוך הכרה בחשיבותם כמשאב ציבורי חיוני שיש לשמרו למען הדורות הבאים, להגן על אילנות מתוך הכרה בחשיבותם כמשאב ציבורי חיוני שיש לשמרו למען הדורות הבאים, ולעגן את סמכויות מינהל פיתוח הקרקע בקרן הקיימת לישראל לניהול שטחי היער.

פרק ב': הגדרות

הגדרות
2. בחוק זה –
"אילן" – צמח רב שנתי בעל גזע מרכזי ממנו מסתעפים ענפים בכל שלבי גידולו, לרבות דקלים, חזרן, שיחים;
"האמנה" – האמנה שבין מדינת ישראל לבין הקרן הקיימת לישראל מיום כ' בכסלו התשכ"ב (28 בנובמבר 1961)¹;
"הוועדה" – ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת;
"ועדת המשנה ליער" – כאמור בסעיף 12;
"חוק גנים ושמורות" – חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח–1998²;
"חוק התכנון והבנייה" – חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה – 1965³;

¹ י"פ התשכ"ה, עמ' 1598.

² ס"ח התשנ"ח, עמ' 202.

³ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

"יער" – כל אחד מאלה :

(1) שטח שהוכרז כיער לפי חוק זה ;

(2) שטח שהוכרז כאזור שמור ליער לפי סעיף 3 לפקודת היערות⁴, למעט שטח שיועד לשמורת טבע או לגן לאומי לפי תוכנית כמשמעותה בחוק התכנון והבניה ;

(3) שטח שיועד ליער לפי תוכנית כמשמעותה בחוק התכנון והבניה ;

"מועצת היער", "המועצה" – כאמור בסעיף 3 ;

"מינהל פיתוח הקרקע" – מינהל פיתוח הקרקע בקרן קיימת לישראל, שהוקם ופועל לפי האמנה בשטחי היער ובקשר אליהם ;

"הממונה" – הממונה על היער והאילנות כאמור בסעיף 30 ;

"המשרד" – משרד החקלאות וביטחון המזון ;

"ניהול יער" – כלל הפעולות הנדרשות לתכנון, פיתוח, תחזוקה, שיקום, שמירה וטיפול היער ובתי הגידול בו, ובכלל זה הקמת תשתיות לקליטת קהל, תכנון והקמת יערות חדשים, נטיעה, דילול, כרייתה, שימור קרקע ורעיית בעלי חיים בשטח היער ;

"קרן קיימת לישראל" – כמשמעותה בחוק קרן קיימת לישראל, התשי"ד-1953⁵ ;

"הרשות לשמירת הטבע והגנים" – כמשמעותה בחוק גנים ושמורות ;

"תוכנית" – כמשמעותה בחוק התכנון והבניה ;

"השר" – שר החקלאות וביטחון המזון.

פרק ג': מועצת היער

הקמת מועצת יער 3. הממשלה תמנה מועצה של 11 חברים ליער.

תפקידי המועצה 4. ואלה תפקידי מועצת היער :

(1) לקבוע את מדיניות ניהול היער ופיתוחו על יסוד עקרונות של ניהול בר-קיימא ותפיסת היער כמשאב חברתי ותרבותי בעל חשיבות בין-דורית ;

⁴ חוקי א"י, כרך א', עמ' (ע) 600, (א) 710.
⁵ ס"ח התשי"ד, עמ' 34.

(2) לאשר את תוכנית העבודה הרב-שנתיות והשנתיות של מינהל פיתוח הקרקע ולעקוב אחר ביצוען ;

(3) לאשר ולפרסם דינים וחשבונות ציבוריים שנתיים בדבר יישום חוק זה ;

(4) לייעץ לשר ולכל רשות ציבורית בעניינים הנוגעים למדיניות ניהול היער וההגנה על אילנות שאינם בשטחי יער.

הרכב מועצת היער 5. במועצה יהיו 11 חברים והם :

(1) השר, והוא יהיה יושב הראש ;

(2) הממונה ;

(3) נציג השר מקרב עובדי משרדו ;

(4) נציג השר להגנת הסביבה מקרב עובדי משרדו ;

(5) מנהל מינהל פיתוח הקרקע ;

(6) מנהל אגף תכנון במינהל פיתוח הקרקע והיערן הראשי במינהל פיתוח הקרקע ;

(7) מנהל רשות הטבע והגנים או עובד בכיר מקרב עובדי רשות הטבע והגנים שימנה מנהל הרשות ;

(8) מנהל רשות מקרקעי ישראל או עובד בכיר מקרב עובדי הרשות שימנה מנהל הרשות ;

(9) נציג ציבור בעל מומחיות או השכלה אקדמית בתחום היער, האגרונומיה או הבוטניקה, לפי המלצה משותפת של הממונה ומנהל מינהל פיתוח הקרקע ;

(10) נציג של הגופים הציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה מתוך רשימת מועמדים שיגישו גופים אלה ; לעניין זה, "הגופים הציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה" – הגופים המפורטים בחלק א' בתוספת לחוק ייצוג גופים ציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה (תיקוני חקיקה), התשס"ג – 2002⁶ (להלן – חוק ייצוג גופים ציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה).

⁶ ס"ח התשס"ג, עמ' 118.

- פרסום הודעה על מינוי
מינוי
6. פרסום הודעה על מינוי חבר מועצת היער תפורסם ברשומות ואולם הפרסום אינו תנאי לתוקף המינוי; הודעה על ההרכב המכהן של מועצת היער תפורסם באתר האינטרנט של המשרד ושל מינהל פיתוח הקרקע.
- מינוי ממלאי מקום
7. מינוי ממלאי מקום הממשלה רשאית למנות ממלא מקום לחבר המועצה, בדרך שבה היא ממנה חבר מועצה, ובלבד שלא ניתן למנות לממלא מקום, מי שלא ניתן למנותו לחבר המועצה.
- סייג למינוי
8. (א) לא ימונה לחבר מועצת היער מי שהורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר המועצה או שהוגשו נגדו כתב אישום או קובלנה משמעתית בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו.
- (ב) לא ימונה לחבר מועצת היער מי שמכהן כחבר הממשלה או כחבר כנסת, למעט השר.
- תקופת כהונה
9. תקופת כהונתו של חבר מועצת היער, למעט הממונה ומנהל מינהל פיתוח הקרקע, תהיה חמש שנים, וניתן לשוב ולמנותו לתקופות כהונה נוספות, בנות חמש שנים כל אחת.
- הפסקת כהונה לפני תום תקופת הכהונה
10. (א) חבר מועצת היער יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו, בהתקיים אחד מאלה:
- (1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר;
 - (2) הוא חדל להיות עובד המשרד הממשלתי או חבר הגוף שהוא מייצג, ואם הוא נציג ציבור – הוא נתמנה לעובד המדינה;
 - (3) הוא חדל למלא את תפקידו כממונה, כמנהל מינהל פיתוח הקרקע, כמנהל אגף תכנון במינהל פיתוח הקרקע או כיערן הראשי במינהל פיתוח הקרקע, לפי העניין.
- (ב) התקיימה נסיבה מהנסיבות כמפורט להלן לגבי חבר מועצת היער, רשאי השר או הממשלה, ככל ומדובר בשר, להעבירו מכהונתו לפני תום תקופת הכהונה ובסמוך למועד התקיימות הנסיבה, בהודעה בכתב, עם העתק למזכיר הממשלה:
- (1) הוא הורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר מועצת היער או הוגשו נגדו כתב אישום או קובלנה בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו;

(2) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו ;

(3) חדל להתקיים בו תנאי מהתנאים הדרושים למינויו כחבר המועצה.

(ג) הפסיק חבר המועצה לכהן לפי הוראות סעיף זה, תפעל הממשלה למינוי חבר אחר במקומו בהקדם האפשרי.

11. סדרי העבודה של מועצת היער (א) רוב חברי המועצה, וביניהם יושב ראש המועצה, יהיה מניין חוקי בישיבותיה ובהחלטותיה.

(ב) החלטות מועצת היער יתקבלו ברוב קולות של חברי המועצה המשתתפים בה ; היו הקולות שקולים, יהיה ליושב ראש המועצה קול נוסף.

(ג) קיום מועצת היער, סמכויותיה ותוקף החלטותיה ופעולותיה לא ייפגעו בשל הפסקת כהונתו של חבר מחברי המועצה או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו, ובלבד שמכהנים בה רוב חבריה.

(ד) מועצת היער תקבע בעצמה את סדרי העבודה והדיונים שלה ושל ועדותיה, ככל שלא נקבעו לפי חוק זה.

(ה) סדרי העבודה והדיונים כאמור יפורסמו באתר האינטרנט של המשרד ושל מינהל פיתוח הקרקע.

12. ועדת משנה לניהול היער (א) השר ימנה ועדת משנה קבועה למועצת היער שזה הרכבה :

(1) שני נציגי השר, מבין עובדי משרדו, אחד מהם יהיה הממונה – והוא יהיה היושב ראש ;

(2) נציג השר להגנת הסביבה מבין עובדי משרדו ;

(3) שני נציגי מינהל פיתוח הקרקע, מבין עובדיו, שיקבעו על ידי המנהל הכללי של הקרן הקיימת לישראל ;

(4) נציג רשות הטבע והגנים מבין עובדיה ;

(5) חבר סגל אקדמי במוסד להשכלה גבוהה בעל מומחיות בתחום הייעור, האקולוגיה או הבוטניקה ; לעניין זה, "מוסד להשכלה גבוהה" – מוסד שהוכר לפי סעיף 9 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח – 1958⁷ ; לפי המלצה משותפת של הממונה ומנהל מנהל פיתוח הקרקע ;

⁷ ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

(6) נציג ציבור בעל מומחיות בתחום היער, האגרונומיה או הבוטניקה, לפי המלצת הגופים המנויים בחלק א' לתוספת לחוק ייצוג גופים ציבוריים שעניינם בשמירת איכות הסביבה.

(ב) היו הדעות שקולות, יוקנה ליושב ראש ועדת המשנה הקבועה למועצת היער קול נוסף.

(ג) ואלה תפקידי ועדת המשנה הקבועה למועצת היער :

(1) להמליץ למועצה בעניין מדיניות ניהול היער ותכניות העבודה השנתיות והרב-שנתיות ;

(2) לייעץ לשר לעניין התקנת תקנות לפי פרק ו' ;

(3) למלא כל תפקיד שנמסר לפי תוכנית לוועדה מקצועית ליער.

(ד) כל סמכות שהוקנתה בתוכנית לוועדה מקצועית ליער או לגוף שיחליף אותה, תוקנה לוועדת המשנה הקבועה למועצת היער.

(ה) המלצות ועדת המשנה הקבועה למועצת היער יפורסמו באתר האינטרנט של המשרד ושל מינהל פיתוח הקרקע.

(ו) מועצת היער רשאית למנות ועדות משנה שאינן קבועות אשר ימליצו לה בעניינים שבתחומי סמכותה ואינם כלולים בסמכות ועדת המשנה הקבועה למועצת היער, כאמור בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד).

13. (א) בסעיף זה –
ניגוד עניינים של חבר מועצת היער

"בן משפחה" – בן זוג, הורה, הורה הורה, בן או בת ובני זוגם, אח או אחות וילדיהם, גיס, גיסה, דוד או דודה וילדיהם, חם, חמות, נכד או נכדה, לרבות קרוב כאמור שהוא שלוב (חורג) ;

"בעל עניין" – כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968⁸ ;

"טיפול" – לרבות קבלת החלטה, העלאת נושא לדיון, נוכחות בדיון, השתתפות בדיון או בהצבעה, או עיסוק בנושא מחוץ לדיון ;

⁸ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

"ניגוד עניינים" של חבר מועצת היער, חבר ועדת המשנה ליער או של עובד מנהל פיתוח הקרקע, לפי העניין – ניגוד עניינים בין מילוי תפקידו במועצת היער, בוועדת המשנה ליער או במנהל פיתוח הקרקע, לפי העניין ובין עניין אישי או תפקיד אחר, שלו או של קרובו;

"קרוב" – של חבר מועצת היער, חבר ועדת המשנה ליער או של עובד מנהל פיתוח הקרקע, לפי העניין – כל אחד מאלה:

(1) בן משפחה של חבר מועצת היער, חבר ועדת המשנה ליער או של עובד מנהל פיתוח הקרקע, לפי העניין;

(2) אדם שלחבר מועצת היער, חבר ועדת המשנה ליער או לעובד מנהל פיתוח הקרקע, לפי העניין, יש עניין במצבו הכלכלי;

(3) תאגיד שחבר מועצת היער, חבר ועדת המשנה ליער או עובד מנהל פיתוח הקרקע, לפי העניין, בן משפחתו או אדם כאמור בפסקה (2) הם בעלי עניין בו;

(4) גוף שחבר מועצת היער, חבר ועדת המשנה ליער או עובד מנהל פיתוח הקרקע, לפי העניין, בן משפחתו או אדם כאמור בפסקה (2) הם מנהל או עובדים אחראים בו.

(ב) לא ימונה ולא יכהן כחבר מועצת היער או כחבר ועדת משנה ליער, מי שבשל כהונתו יימצא, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים אשר ימנע ממנו מלבצע את עיקר תפקידו כחבר מועצת היער או כחבר ועדת משנה ליער, לפי העניין.

(ג) חבר מועצת היער וחבר ועדת המשנה ליער לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא שהטיפול בו יגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים.

(ד) נודע לחבר מועצת היער או לחבר ועדת המשנה ליער כי הוא עלול להימצא במצב כאמור בסעיפים קטנים (ב) או (ג), יודיע על כך בהקדם האפשרי ליושב ראש המועצה או ליושב ראש ועדת המשנה ליער, לפי העניין; היה חבר המועצה היושב ראש – יודיע למזכיר הממשלה.

החלת דינים 14. חברי מועצת היער וועדת המשנה ליער שאינם עובדי המדינה, דינם, בפעולתם כחברי המועצה או כחברי ועדת המשנה ליער לפי העניין, ולעניין פעולותיהם בהן, כדין עובדי המדינה לעניין חיקוקים אלה:

- (1) חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969⁹;
- (2) חוק מבקר המדינה [נוסח משולב], התשי"ח-1958¹⁰ – הוראות הנוגעות לעובדי הציבור;
- (3) חוק שירות הציבור (מתנות), התשי"ס-1979¹¹;
- (4) חוק העונשין, התשל"ז-1977¹² – ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור;
- (5) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969¹³;
- (6) סעיף 33 לחוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959¹⁴ – ההוראות הנוגעות לכלל עובדי המדינה;
- (7) פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971¹⁵ – ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור;
- (8) הוראות לפי חוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998¹⁶;
- (9) הוראות לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998¹⁷;
- (10) חוק מקרקעי ציבור (פינוי קרקע), התשמ"א-1981¹⁸.

גמול והחזר הוצאות¹⁵. חבר מועצת היער וחבר ועדת המשנה ליער שאינו עובד המדינה, עובד גוף מתוקצב או עובד גוף נתמך, יהיה זכאי לתשלום מאת המשרד בעד השתתפות בישיבות המועצה או בישיבות ועדת המשנה ליער, לפי העניין, בהתאם להוראות החשב הכללי במשרד האוצר החלות לעניין חברי ועדות ציבוריות; בסעיף זה, "עובד מדינה", "עובד גוף מתוקצב" ו"עובד גוף נתמך" – כהגדרתם בסעיף 32 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985¹⁹.

פרק ד': מינהל פיתוח הקרקע

- (א) 16. מינהל פיתוח הקרקע יפעל לקידום ולמימוש מטרות חוק זה, והוא יהיה מוסמך לפעול בהתאם למדיניות שקבעה מועצת היער, למטרות אלה: תפקידי מינהל פיתוח הקרקע

⁹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103.
¹⁰ ס"ח התשי"ח, עמ' 92.
¹¹ ס"ח התשי"ס, עמ' 2.
¹² ס"ח התשל"ז, עמ' 226.
¹³ ס"ח התשכ"ט, עמ' 144.
¹⁴ ס"ח התשי"ט, עמ' 190.
¹⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.
¹⁶ ס"ח התשנ"ח, עמ' 166.
¹⁷ ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.
¹⁸ ס"ח התשמ"א, עמ' 105.
¹⁹ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

(1) ניהול היער, ובכלל זה הגנה עליו ופיתוחו לטובת הציבור והסביבה;

(2) איתור שטחים לצורך ייעודם כיער וקידום הליכים להכרזתם כיער לפי כל דין, תוך התחשבות בצרכי החקלאות, כפי שקבע המנהל הכללי של משרד החקלאות ופיתוח הכפר או מי שהוא הסמיך לעניין זה;

(3) ייזום, תכנון וביצוע פעולות ניהול היער ובלבד שפעולות כריתה יבוצעו לפי הוראות פרק ו';

(4) הכנה של תכניות עבודה שנתיות ורב-שנתיות, הגשתן לאישור ויישומן;

(5) פיתוח ידע בתחום היער, שימורו והפצתו ובכלל זה, עידוד וביצוע מחקרים, תיעוד ושימור ידע על שטחי יער וביצוע פעולות חינוך, הסברה והדרכה;

(6) ייעוץ לממונה ולכל רשות מנהלית הממלאת תפקידים ציבוריים לפי דין, לרבות מוסדות התכנון, בנוגע ליישומו של חוק זה בתחום ניהול שטחי יער והגנה עליהם;

(7) למלא כל תפקיד אחר שהוטל עליו לפי חוק זה.

(ב) מינהל פיתוח הקרקע ינהל מערך פיקוח ואכיפה באמצעות עובדים ייעודיים שיוסמכו לכך לפי פרק ז'.

17. התקשרויות של מנהל פיתוח הקרקע לצורך ביצוע חוק זה, תעשה כל התקשרות של מינהל פיתוח הקרקע לביצוע עסקה בטובין או במקרקעין, לביצוע עבודה או לרכישת שירותים בהליך שוויוני, בהתאם לעקרונות הייצוג ההולם, השקיפות וטוהר המידות ועל פי נהלים שקבע מנהל מינהל פיתוח הקרקע.

18. מינהל פיתוח הקרקע כהגדרתו בחוק זה הוא גוף מבוקר כמשמעותו בחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב].
מינהל פיתוח הקרקע – גוף מבוקר

19. (א) קבלתו של אדם לעבודה במינהל פיתוח הקרקע תיעשה בהתאם לעקרונות השוויון והייצוג ההולם, השקיפות, הפומביות וטוהר המידות, על פי נהלים שיקבע מינהל פיתוח הקרקע לפי כל דין.
החלת דינים על עובדי מינהל פיתוח הקרקע

(ב) עובדי מינהל פיתוח הקרקע דינם כדין עובדי המדינה לעניין החיקוקים המנויים בסעיף 14.

ניגוד עניינים 20. (א) לא יתקבל אדם לעבודה במינהל פיתוח הקרקע ולא יתחיל בעבודתו אם הוא עלול להימצא באופן תדיר, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כעובד מינהל פיתוח הקרקע לבין עניין אישי שלו, או תפקיד אחר שלו.

(ב) מי שהתקבל לעבודה במינהל פיתוח הקרקע לא יתחיל בעבודתו אלא לאחר שנבחן הצורך לערוך לו הסדר למניעת ניגוד עניינים, על פי הכללים המקובלים לעניין זה בשירות המדינה, ולאחר שהעובד הודיע על הסכמתו להסדר למניעת ניגוד עניינים, ככל שנערך לו.

(ג) התברר לעובד מינהל פיתוח הקרקע כי עניין המצוי בטיפולו עלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים, ימסור על כך הודעה לממונה עליו ולמנהל מנהל פיתוח הקרקע ויפעל בהתאם להנחיותיהם.

דיווח לממונה 21. מנהל מינהל פיתוח הקרקע ימסור לממונה כל מידע שיידרש על ידו בקשר לביצוע חוק זה.

טיפול בעבירות משמעת 22. (א) ביחס לעובדי מינהל פיתוח הקרקע, יראו עבירת משמעת לפי נספח מספר 7 לחוקת העבודה של עובדי הסוכנות היהודית לארץ ישראל וההסתדרות הציונית העולמית, ככוללת גם פעולה תוך הפרה של הוראות לפי חוק זה, הנחיות שניתנו לפיו או נהלים שנקבעו ליישומן.

(ב) מנהל מינהל פיתוח הקרקע או עובד בכיר במנהל פיתוח הקרקע שהוסמך על ידו, יפעלו לבירור תלונות נגד עובדי מנהל פיתוח הקרקע ולקידום דיון בבית הדין המשמעתני של עובדי ההסתדרות הציונית העולמית בעבירות משמעת של עובדי מנהל פיתוח הקרקע הנובעות מהפרה של הוראה לפי חוק זה ושל נהלים שנקבעו ליישומן.

(ג) מנהל מינהל פיתוח הקרקע ימסור לשר ולממונה, מדי שנה ועד יום 31 בינואר של השנה שלאחריה, דיווח על תוצאות בירור תלונות, הליכי משמעת שנקטו ועונשים שהוטלו על עובדי מנהל פיתוח הקרקע בשל עבירות משמעת.

(ד) אין בהוראה זו כדי לגרוע מסמכותו של גורם מוסמך לפי כל דין לבצע חקירה בשל עבירה פלילית או להגיש כתב אישום בגינה.

פרק ה': הכרזות יער

הכרזות יער ומתן תוקף 23. (א) השר רשאי להכריז על שטח כיער; הכרזה, תיקונה, שינויה או ביטולה יפורסמו ברשומות.

(ב) לא יכריז השר על שטח כיער אלא אם מתקיימים בו כל אלה:

- (1) השטח מצוי במקרקעי ציבור ;
- (2) אושרה תוכנית המייעדת את השטח ליער ;
- (3) השטח לא הוכרז לפי חוק גנים לאומיים כגן לאומי או כשמורת טבע, או לא יועד לפי תוכנית לגן לאומי או לשמורת טבע כאמור.
- (ג) הכרזת אזור שמור ליער לפי פקודת היערות יראו אותה כהכרזת יער לפי חוק זה, אף אם נעשתה בשטח שאינו במקרקעי ציבור.
- (ד) בסעיף זה, "מקרקעי ציבור" – מקרקעי ישראל כמשמעותם בחוק-יסוד: מקרקעי ישראל²⁰, ומקרקעין בבעלות רשות מקומית.
24. ביטול הכרזה (א) לא יבטל השר הכרזת יער אלא בהסכמת המועצה ובאישור הוועדה.
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), השר רשאי לבטל הכרזה ללא אישור הוועדה אם המועצה אישרה שביטול ההכרזה נחוץ לשם תיקון טעות נוסח או שגיאת מדידה שאינה מהותית, או שהכרזת היער נעשתה בשטח שאינו במקרקעי ציבור.
25. הגבלת שינוי ייעוד ושימושים מותרים (א) לא ישונה ייעודו של שטח שיועד להיות יער בתוכנית לכל ייעוד אחר אלא בהסכמת מועצת היער.
- (ב) משהוכרז שטח כיער, לא ישונה ייעודו לכל ייעוד אחר.
- (ג) על אף האמור בכל דין, בשטח שיועד ליער בתוכנית מותרים השימושים הבאים :
- (1) ביער טבעי – מותר המשך עיבוד חקלאי של גידולים צמחיים ללא מבנים ;
- (2) ביער נטע אדם או יער פארק – מותר בכלל השטח עיבוד חקלאי של גידולים צמחיים ללא מבנים, מותר בלב השטח עיבוד חקלאי של גידולים צמחיים בבתי רשת ובמנהרות, ומותר בשולי השטח עיבוד חקלאי של גידולים צמחיים ומבנים הדרושים לעיבוד כאמור.
26. רישום הערה במרשם המקרקעין (א) בתוך 15 ימים מיום פרסום הכרזה על שטח יער ברשומות, ירשום רשם המקרקעין, לגבי כל קרקע המצויה בשטח היער והרשומה במרשם המקרקעין, הערה בדבר ההכרזה ; בוטלה ההכרזה – ימחק רשם המקרקעין את ההערה.

²⁰ ס"ח התשי"ד, עמ' 56.

- תכנון בשטח יער 27. (א) לא תאושר תוכנית החלה על יער, כולו או חלקו, אלא באישור מנהל מינהל פיתוח הקרקע או מי שהסמיך לעניין זה (בסעיף זה – המנהל).
- (ב) המנהל רשאי לתת אישור לתוכנית החלה, כולה או חלקה, בתחום יער, להימנע מנתינתו או להתנותו בתנאים, אם ראה שהדבר נחוץ להגנה על היער והאילנות בו או לשם קיום פעילות חקלאית מותרת לפי חוק זה.
- (ג) המנהל רשאי לקבוע באישור תנאים שיבטיחו את שיקום היער ושימורו, לרבות הפקדת ערבויות ותשלום הוצאות ובכלל זה הוצאות פיקוח על קיום התנאים.

פרק ו': הגנה על היער והאילנות

28. הגדרות לפרק ו' – בפרק זה –
- "אילן בוגר" – אילן שגובהו שני מטרים לפחות מעל פני הקרקע, וקוטר גזעו, הנמדד בגובה 130 סנטימטרים מעל פני הקרקע, הוא 10 סנטימטרים לפחות, ולעניין אילן במגרש שייעודו בתוכנית בת-תוקף הוא מגורים – קוטר גזעו הוא 20 סנטימטרים לפחות;
- "אילן מוגן" – אילן של זית, חרוב או אילן המוגן לפי סעיף 31;
- "העתקה" – עקירה של אילן מוגן או אילן בוגר משורשו ונטיעתו במקום אחר באופן שיבטיח את המשך צמיחתו;
- "כריתה" – חיתוך הגזע המרכזי של אילן בלא הותרת בדים, וכן כל פעולה הגורמת או העלולה לגרום למותו, לרבות ריסוס, הרעלה, הסרת קליפת הגזע, שריפת האילן, חיתוך שורשיו או בנייה בתוך תחום קוטר צמרתו או עקירה, למעט עקירה במהלך העתקה;
- "ערך" – שווי של האילן הנקבע, בין השאר, על פי מינו, גילו, נדירותו, מידותיו, מיקומו, ערכו הנופי, הסביבתי, האקולוגי וההיסטורי;
- "צורך ציבורי" – לרבות חשיבות נופית, סביבתית, אקולוגית והיסטורית.
29. הממונה על היער והאילנות ופקידי האילנות
- (א) השר ימנה, מקרב עובדי משרדו, אדם בעל ידע וכישורים מתאימים בתחום היערות והאילנות לממונה על היער והאילנות לעניין חוק זה; לממונה יהיו נתונים התפקידים והסמכויות לפי חוק זה.
- (ב) השר ימנה פקידי אילנות, מבין עובדי משרדו ומבין עובדי מינהל פיתוח הקרקע.

- (ג) השר רשאי למנות פקידי אילנות מבין עובדי רשות הטבע והגנים, לענין שטחי שמורות הטבע והגנים הלאומיים, ומבין עובדי רשויות מקומיות לענין שטחים המצויים בתחומי הרשויות המקומיות שהם עובדיהן.
30. קביעת אילנות מוגנים
השר, לאחר התייעצות עם ועדת המשנה ליער, רשאי לקבוע, בצו, אילנות שיהיו מוגנים אם מצא שיש צורך ציבורי בהגנה עליהם; השר רשאי לקבוע כי אילנות יהיו מוגנים כאמור בכל עת או בתקופה שייקבע ובכל מקום או באזור שיקבע בצו.
31. רישיון כריתה והעתקה ותנאיו
(א) לא יכרות אדם אילן מוגן או אילן בוגר, לא יעתיקו ולא יובילו אלא ברישיון מפקיד אילנות.
(ב) השר, לאחר התייעצות עם ועדת המשנה ליער ובאישור הוועדה, רשאי לקבוע סוגי מקרים שבהם כריתה או העתקה, בכל מקום או באזור שיקבע, לא יהיו טעונות רישיון לפי סעיף זה, אם נוכח שאין צורך ציבורי בקבלת רישיון כאמור; השר רשאי לקבוע חובות, הגבלות ותנאים שיחולו על מי שמבצע כריתה או העתקה כאמור.
- (ג) ניתן רישיון כריתה או העתקה לפי סעיף זה על ידי פקיד אילנות עובד המשרד, עובד מנהל פיתוח הקרקע, עובד רשות מקומית או עובד רשות הטבע והגנים יפורסם טרם מועד כניסתם לתוקף של הרישיונות, באתר האינטרנט של המשרד, של מנהל פיתוח הקרקע, של הרשות המקומית או של רשות הטבע והגנים, לפי העניין.
- (ד) הממונה רשאי לקבוע בנהלים את פרטי המידע שיפורסם לפי סעיף קטן (ג), אופן פרסום המידע ודרכי פרסום נוספות.
- (ה) כריתה והעתקה של אילנות המבוצעות ליישום תוכנית עבודה מאושרת של מינהל פיתוח הקרקע אינן טעונות רישיון לפי סעיף קטן (א).
32. שיקולים במתן רישיון כריתה ורישיון העתקה
(א) לא ייתן פקיד אילנות רישיון לכרות אילן מוגן או אילן בוגר אלא לאחר ששקל, בין השאר, את תכלית הבקשה למתן הרישיון ואת מצבו, גילו, נדירותו, מידותיו, מיקומו וערכו הנופי, הסביבתי, האקולוגי וההיסטורי של האילן ונוכח כי אין להותירו במקומו או להעתיקו כאמור בסעיף קטן (ב).
(ב) לא ייתן פקיד האילנות רישיון להעתיק אילן מוגן או אילן בוגר אלא לאחר ששקל, בין השאר, את תכלית הבקשה ואת מצבו, גילו, נדירותו, מידותיו, מיקומו וערכו הנופי, הסביבתי, האקולוגי וההיסטורי של האילן שלגביו מתבקש הרישיון כאמור ונוכח כי אין להותירו במקומו; ברישיון כאמור יקבע פקיד האילנות תנאים להעתקה לפי סעיף 37(2).

קביעת נטיעה
חלופית או נטיעה
חלופית מופחתת

33.

(א) בתנאי רישיון כריתה יקבע פקיד אילנות כי על בעל הרישיון לנטוע, במקום ובמועד שעליהם יורה, אילן או אילנות אחרים במקום האילן שייכרת, שערכם שווה לערך האילן כפי שחושב לפי סעיף 137(1) (בסעיף זה – נטיעה חלופית); סבר פקיד אילנות כי בשל תנאים סביבתיים או נסיבות מיוחדות לא ניתן לבצע נטיעה חלופית, יקבע בתנאי הרישיון כי על בעל הרישיון לשלם היטל כספי בשיעור ובאופן כפי שנקבע לפי הסעיף האמור; לעניין קביעת מועד הנטיעה יביא בחשבון פקיד האילנות, אם ביקש זאת מבקש הרישיון, את מועדה של שנת שמיטה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), השר, באישור הוועדה, רשאי לקבוע, בהתאם לתכליות של בקשות לרישיונות כריתה, לנסיבותיהן ולתועלותיהן הציבורית והסביבתית, סוגי מקרים שבהם יינתן פטור מנטיעה חלופית או מתשלום היטל כספי או סוגי מקרים שבהם יוטל חיוב בנטיעה של אילן או של אילנות אחרים בערך נמוך מערך האילן הבוגר או האילן המוגן כפי שחושב לפי סעיף 137(1) (בסעיף זה – נטיעה חלופית מופחתת) או בתשלום היטל כספי מופחת.

תשלום היטל כספי 34.
במקום נטיעה
חלופית

(א) היטל כספי לפי סעיף 33(א) (בסעיף זה – היטל כספי) ישולם לאוצר המדינה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) –

(1) השר רשאי להודיע ברשומות כי היטל כספי ישולם לקופת הרשות המקומית שבשטח שיפוטה נטוע האילן שלגביו ניתן הרישיון בו הוטל ההיטל הכספי, ובלבד שהרישיון ניתן על ידי פקיד אילנות שהוא עובד הרשות המקומית; השר יודיע כאמור לאחר שקיבל את המלצת הממונה;

(2) היטל כספי שהוטל בקשר לרישיון כריתה שניתן על ידי פקיד אילנות שהוא עובד מינהל פיתוח הקרקע ישולם למינהל פיתוח הקרקע.

(ג) רשות מקומית תנהל כספים שקיבלה לפי סעיף קטן (ב)(1) במסגרת תקציב בלתי רגיל כהגדרתו בסעיף 213א לפקודת העירויות²¹, המיועד לתחום פעילות של נטיעת עצי רחוב וייעור עירוני; בסעיף קטן זה, "ייעור עירוני" – לרבות הכנת סקר אילנות עירוני, הקמה ושיפור של בתי גידול לאילנות, שימור ושיקום אילנות עתיקים בשטח הרשות וחידוש מערכות השקיה לאילנות.

(ד) רשות מקומית שמשולם לה היטל כספי כאמור בסעיף קטן (ב) תפרסם, מדי שנה, לא יאוחר מיום 31 במרץ של כל שנה, דין וחשבון בדבר היקף ההיטלים הכספיים שגבתה, מועד גבייתם ופירוט השימושים שנעשו בכספי ההיטלים; הדין וחשבון יפורסם באתר האינטרנט של הרשות המקומית.

(ה) מינהל פיתוח הקרקע ינהל כספים שקיבל לפי סעיף קטן (ב)(2) במסגרת תקציב המיועד לפעולות ניהול היער ויפרסם מדי שנה ולא יאוחר מיום 31 במרץ של כל שנה, דין וחשבון בדבר היקף ההיטלים הכספיים שגבה, מועד גבייתם והשימושים שנעשו בכספי ההיטלים; הדין וחשבון יפורסם באתר האינטרנט של מינהל פיתוח הקרקע.

35. ערובה ותנאים נוספים ברישיון פקיד אילנות רשאי להתנות מתן רישיון כריתה או העתקה בהפקדת ערובה על ידי בעל הרישיון להבטחת עמידתו בתנאי הרישיון ולקבוע תנאים אחרים ברישיון.

36. (א) הרואה עצמו נפגע מהחלטה של פקיד אילנות לפי פרק זה, רשאי לערור עליה בכתב לפני הממונה בתוך תקופת הפרסום לפי סעיף 31(ג) או בתוך 14 ימים ממועד קבלת החלטה שלא לתת רישיון, לפי העניין.

(ב) הרישיון נושא הערר, לא ייכנס לתוקפו עד למתן החלטה בערר.

(ג) ממונה רשאי לדרוש מהערור וממבקש הרישיון מסמכים נוספים הדרושים לדעתו לצורך דיון בערר; החלטת הממונה בערר תינתן בתוך 21 ימים ממועד הגשת הערר או המסמכים הנוספים שהועברו על פי דרישת הממונה, לפי העניין.

37. השר, באישור הוועדה, יקבע הוראות לעניין סעיף זה, לרבות בעניינים אלה: תקנות לעניין רישיונות

²¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

- (1) האופן שבו יחשב פקיד האילנות את ערכם של אילנות לעניין נטיעה חלופית, וכן, בהסכמת שר האוצר, שיעור ההיטל הכספי שישולם אם לא ניתן לבצע נטיעה חלופית, אופן ומועד תשלומו, דרכי הצמדתו ודרכי גבייתו של ההיטל הכספי;
- (2) תנאים להעתקת אילנות, ובכלל זה אופן ביצוע ההעתקה וסוגי העתקה;
- (3) כללים ואמות מידה למתן רישיון כריתה ורישיון העתקה;
- (4) הוראות ותנאים לעניין גובה ערובה כאמור בסעיף 35, תקופתה, תנאיה, הצמדתה ואופן תשלומה;
- (5) סוגי אילנות שהובלתם טעונה רישיון מפקיד אילנות והוראות ותנאים לעניין רישיונות הובלה.

פרק ז': פיקוח ואכיפה

38. הסמכת מפקחים
- (א) השר רשאי להסמיך מפקחים מבין עובדי המשרד, עובדי מנהל פיתוח הקרקע, עובדי רשות הטבע והגנים, ועובדי רשויות מקומיות לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, כולן או חלקן; בשטחי היער יוסמכו לפעול רק פקחים מקרב עובדי מינהל פיתוח הקרקע או מקרב עובדי המשרד.
 - (ב) לא יוסמך מפקח לפי הוראות סעיף קטן (א) אלא אם כן מתקיימים בו כל אלה:
 - (1) הוא לא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי, לדעת השר, להיות מפקח;
 - (2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה השר;
 - (3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים כפי שהורה השר.
 - (ג) בנוסף לאמור בסעיף קטן (ב), לא יוסמך מפקח בסמכויות לפי סעיף 38 אלא אם כן מתקיימים לגביו גם כל אלה:
 - (1) משטרת ישראל הודיעה, לא יאוחר משלושה חודשים מיום קבלת פרטיו, כי היא אינה מתנגדת להסמכתו מטעמים הנוגעים לביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי;
 - (2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה השר, בהסכמת השר לביטחון לאומי;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים כפי שהורה השר, בהתייעצות עם השר לביטחון לאומי.

39. סמכויות פיקוח לשם פיקוח על ביצוע הוראות לפי חוק זה, רשאי מפקח –

(1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו ;

(2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה ומסמך הדרושים לו לשם מילוי תפקידו ; בפסקה זו, "מסמך" – לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995²² ;

(3) לערוך מדידות ובדיקות או ליטול דגימות של אילנות וצמחים אחרים, של שטחים, קרקעות או של חומרים העשויים לדעתו לשמש לטיפול בקרקע, באילנות או בצמחים, לזהם או להשפיע עליהם בדרך אחרת, וכן למסור את המדידות, הבדיקות והדגימות למעבדה, לשם בדיקתן, לשמור אותן או לנהוג בהן בדרך אחרת ;

(4) להיכנס לכל מקום המצוי ביער וכן לכל מקום שבו מצויים אילנות כדי לבדוק אותם, או שהיו מצויים בהם אילנות או חלקי אילנות, ואולם לא ייכנס מפקח למקום המשמש למגורים, אלא על פי צו של בית משפט ; לשטחי יער יכנסו רק מפקחים שהוסמכו לכך מקרב עובדי מינהל פיתוח הקרקע או מקרב עובדי המשרד.

40. סמכויות חקירה התעורר חשד לביצוע עבירה על הוראות לפי חוק זה, רשאי מפקח לחקור כל אדם שלדעתו קשור לעבירה כאמור, או שעשויות להיות לו ידיעות הנוגעות לעבירה כאמור ; על חקירה לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות)²³, בשינויים המחויבים.

41. סמכויות לביצוע צו לפינוי קרקע לשם ביצוע צו לפינוי מקרקעי ציבור שניתן לפי סעיף 4 לחוק מקרקעי ציבור (פינוי קרקע), התשמ"א-1981, לגבי מקרקעין המצויים ביער, רשאי מפקח להיכנס למקרקעי ציבור שהצו חל עליהם, לפנות מהם כל חפץ ואדם ולנקוט את כל האמצעים כדי להבטיח את קיום הצו ולבצעו ; כן רשאי המפקח, בשעת הצורך, לקבל לשם כך עזרה מתאימה מהמשטרה.

42. חובת הזדהות מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי חוק זה, אלא בעת מילוי תפקידו, ובהתקיים כל אלה, לפי העניין :

²² ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.
²³ חוקי אי"י, כרך א', עמ' 439.

(1) הוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו ;

(2) בעת הפעלת סמכויותיו כמפקח לפי סעיפים 39 עד 40 – יש בידו תעודה רשמית שהונפקה על ידי המשרד, על ידי מנהל פיתוח הקרקע, רשות הטבע והגנים או הרשות המקומית, לפי העניין, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו, שאותה יציג לפי דרישה ;

(3) נוסף על האמור בפסקה (2), בעת הפעלת סמכויותיו כמפקח לפי סעיף 39 – הוא לובש מדי מפקח בצבע ובצורה שהורה השר לעניין זה, ובלבד שהמדים אינם נחזים להיות מדי משטרה.

43. הוראות הממונה (א) הממונה רשאי לתת למפקחים הוראות לעניין דרכי פעולתם והפעלת סמכויותיהם לפי חוק זה, ובכלל זה :

(1) הוראות מפורטות בעניין אופן הפנייה לבעלי רישיונות, למבקשי רישיונות או לשוהים בשטח יער בעת הפעלת סמכויותיהם ;

(2) מתכונת מפורטת לתיעוד פעולות הפיקוח שבוצעו על ידם (בסעיף זה – פעולות הפיקוח) וממצאים שנאספו במהלכן, לרבות באמצעי תיעוד חזותי, ובלבד שהתיעוד החזותי לא יאפשר זיהויו של אדם ;

(3) הוראות לעניין פעולות דגימה ותיעודן ;

(4) הוראות לעניין אופן שמירת תיעוד פעולות הפיקוח ;

(5) הוראות לעניין התדירות והיקף פעולות הפיקוח שיבצעו, בהתאם למאפיינים השונים של השטח בו מבוצע הפיקוח.

(ב) הוראות הממונה שניתנו לפי סעיף זה אין חובה לפרסמן ברשומות, ואולם הממונה יפרסם ברשומות הודעה על מתן הוראות כאמור ועל מועד תחילתן, ובלבד שמועד תחילתן של ההוראות כאמור לא יקדם למועד פרסום ההודעה ברשומות.

פרק ח': עבירות ועונשין

44. איסור בנייה בשטח . אושרה תוכנית לפיה יועד שטח ליער, לא יבצע אדם בשטח התוכנית פעולת בנייה או כל פעולה אחרת המסכלת או עלולה לסכל את ייעודו של השטח כיער, אלא באישור המנהל ; אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהחובה לקבל היתר לפי חוק התכנון והבנייה. תוכנית שיועד ליער לפי

איסור פגיעה ביער 45. לא יבצע אדם בשטח יער, במעשה או במחדל, פעולה הפוגעת ביער אלא אם קיבל לכך אישור בכתב מאת מנהל פיתוח הקרקע או מי מטעמו; בסעיף זה, "פעולה הפוגעת ביער" – לרבות כל אחד מאלה:

- (1) שינוי של פני הקרקע, ובכלל זה חפירה והקמת מבנה;
- (2) השחתה, הריסה, שבירה, חבלה, כתיבה, ציור או חריטה בקרקע או בציוד או מתקנים המצויים בשטח היער, או נטילה של קרקע, ציוד או מתקנים כאמור;
- (3) הצבת שלט, כלי רכב, נגרר או מתקן אחר דרך קבע;
- (4) גרימת נזק לבעל חיים או הטרדתו;
- (5) רעיית צאן או בקר;
- (6) קטיפה או נטילה של צמחים או חלקיהם;
- (7) שינוי צורה או תנוחה טבעית של בעל חיים, צומח או דומם המצויים ביער, או הפרעה לריבויים ולהמשך התפתחותם הטבעי;
- (8) הכנסת חומר זר העלול לזהם או להזיק לקרקע, לצמח או לבעלי חיים;
- (9) הבערת אש במקום שלא יועד לכך או השארת אש בוערת ללא השגחה;
- (10) השלכת פסולת או השארתה במקום שלא יועד לכך;
- (11) נסיעה ברכב ממונע שלא בדרך שיועדה לכך לפי תוכנית או בנתיב שיועד לכך לפי סעיף 50.

איסור פעילות 46. לא יפעיל אדם עסק בשטח יער אלא באישור מנהל מינהל פיתוח הקרקע או מי עסקית ביער שהוא הסמיך לעניין זה.

איסור מגורים ביער 47. לא יתגורר אדם בשטח יער.

עונשין 48. העושה אחד מאלה, דינו – מאסר שנה או קנס כקבוע בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז–1977:

(1) כורת או מעתיק אילן בוגר או אילן מוגן ללא רישיון או שלא בהתאם לתנאי הרישיון, בניגוד לסעיף 31(א);

(2) מבצע ללא אישור פעולת בנייה או כל פעולה אחרת המסכלת או עלולה לסכל את ייעודו של השטח כיער, בניגוד לסעיף 44;

- (3) מבצע בשטח יער פעולה הפוגעת ביער בניגוד לסעיף 45 ;
- (4) מפעיל עסק בשטח יער ללא אישור, בניגוד לסעיף 46 ;
- (5) מתגורר בשטח יער בניגוד לסעיף 47.

פרק ט': הוראות שונות

- שמירת דינים 49. (א) הוראות חוק זה באות להוסיף על כל דין, ובכלל זה הוראות חוק התכנון והבנייה, חוק גנים ושמורות, חוק הגנת הצומח, התשט"ז-1955²⁴, חוק למניעת שריפות בשדות, התשי"ג-1949²⁵, פקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985²⁶, חוק להגנת חיית הבר, התשט"ו-1955²⁷ וחוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד-1994²⁸.
- (ב) אין במתן אישורים, רישיונות, היתרים תעודות או מסמכים לפי חוק זה כדי לגרוע מהחובה לקבל אישורים, רישיונות, היתרים, תעודות או מסמכים אחרים לפי כל חיקוק אחר.
- ביצוע ותקנות 50. (א) השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.
- (ב) השר, באישור הוועדה, רשאי לקבוע בתקנות הוראות לעניין דרכים ואמצעים להסדרת ההתנהגות בשטחי יער, לרבות בעניינים אלה:
- (1) קביעה וסימון של אזורים או מקומות המיועדים לשהייה קצרת מועד לצרכי פעילות פנאי, להבערת אש או להשלכת פסולת;
- (2) קביעה וסימון של שבילי הליכה ונתיבים וייעודם למעבר כלי רכב;
- (3) מתן היתרים להפעלת עסק או לביצוע פעולות בשטח היער;
- (4) גביית תשלומים בעד שימוש מסחרי במתקנים ובשירותים בשטח היער.
- תיקון חוק התכנון והבנייה 51. בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965²⁹, בסעיף 83 –
- (1) בסעיף קטן (א), במקום ההגדרה "עץ בוגר" יבוא:

²⁴ ס"ח התשט"ז, עמ' 206.

²⁵ ס"ח התשי"ג, עמ' 32.

²⁶ ס"ח התשמ"ה, עמ' 84.

²⁷ ס"ח התשט"ו, עמ' 10.

²⁸ ס"ח התשנ"ד, עמ' 56.

²⁹ ס"ח תשכ"ה, עמ' 307.

"אילן בוגר" – כמשמעותו בחוק היער והאילנות, התשפ"ה-2025
(בסעיף זה – חוק היער והאילנות);

(2) בסעיף קטן (ב), במקום "עצים" יבוא "אילנות";

(3) בסעיף קטן (ג), במקום "עצים" יבוא "אילנות", במקום "שר החקלאות
ופיתוח הכפר" יבוא "השר הממונה על חוק היער והאילנות", במקום "פקיד
יערות" יבוא "פקיד אילנות" ובמקום "בפקודת היערות" יבוא "בחוק היער
והאילנות".

52. תיקון חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב-2012³⁰ –
הארצית לכבאות
והצלה

(1) בסעיף 42(ב)(2), במקום "הגוף המופקד על ניהול מרבית שטחי הייעור
בישראל" יבוא "מנהל מינהל פיתוח הקרקע כהגדרתו בחוק היער והאילנות,
התשפ"ה-2025";

(2) בסעיף 44(ב), במקום "הגוף המופקד על ניהול מרבית שטחי הייעור
בישראל" יבוא "מנהל מינהל פיתוח הקרקע כהגדרתו בחוק היער והאילנות,
התשפ"ה-2025".

53. תיקון חוק מקרקעי ציבור (פינוי קרקע), התשמ"א-1981³¹, בסעיף 1, בהגדרה
ציבור (פינוי קרקע)
"הממונה" –

(1) בפסקה (1), אחרי פסקת משנה (ב) יבוא :

"(ג) לגבי מקרקעין המצויים ביער כהגדרתו בחוק היער והאילנות,
התשפ"ה-2025 – מנהל מינהל פיתוח הקרקע כהגדרתו בחוק
האמור";

(2) בפסקה (2), אחרי פסקת משנה (ב) יבוא :

"(ג) לגבי מקרקעין המצויים ביער כהגדרתו בחוק היער והאילנות,
התשפ"ה-2025 – מנהל מינהל פיתוח הקרקע כהגדרתו בחוק האמור
יחד עם היועץ המשפטי של מינהל פיתוח הקרקע";

³⁰ ס"ח התשע"ב, עמ' 702.
³¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 105.

54. תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים
משפט לעניינים מינהליים
בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000³², בתוספת הראשונה, בפרט 41, במקום פסקה (4) יבוא:
- "(4) החלטה של הממונה לפי חוק היער והאילנות, התשפ"ה-2025."
55. תיקון חוק חופש המידע
חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998³³, בהגדרה "רשות ציבורית", אחרי פסקה (ג9) יבוא:
- "(ד9) מינהל פיתוח הקרקע כהגדרתו בחוק היער והאילנות, התשפ"ה-2025."
56. ביטול פקודת היערות ושמירת תוקף צווים ותקנות
(א) פקודת היערות³⁴ – בטלה.
- (ב) הצווים והתקנות להלן יעמדו בתוקפם, כל עוד לא נכנסו לתוקפן תקנות שיחליפו אותן וכל עוד לא בוטלו בידי השר או שר אחר המוסמך לבטלם לפי דין, יראו אותם כאילו הותקנו מכוח חוק זה, ובכל מקום בהם בו נכתב "עץ" משמעו "אילן":
- (1) תקנות היערות³⁵;
- (2) תקנות היערות (רישיון כריתה והובלה לעצי הדר ועצי אבוקדו או חלקיהם), התשפ"ב-2022³⁶;
- (3) צו היערות (פטור מרישיון), התשפ"ג-2023³⁷.
57. תחולה על המדינה ועל מערכת הביטחון
(א) הוראות חוק זה יחולו על המדינה.
- (ב) מבלי לגרוע מהוראות לפי סעיף קטן (א), השר הממונה, בהסכמת השר, רשאי להורות בנוהל על התאמות ביישום הוראות חוק זה על גוף בטחוני.
- (ג) בסעיף זה –
- "גוף בטחוני" – גוף מהגופים המנויים בהגדרה "מערכת הביטחון";

³² ס"ח התש"ס, עמ' 190.

³³ ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

³⁴ חוקי אי"י, כרך א', עמ' (ע) 600, (א) 710.

³⁵ חוקי אי"י כרך ג', עמ' (ע) 1754, (א) 1746.

³⁶ ק"ת התשפ"ב, עמ' 1682.

³⁷ ק"ת התשפ"ג, עמ' 2048.

"השר הממונה" ו"מערכת הביטחון" – כהגדרתם בחוק הגנת הסביבה (סמכויות פיקוח ואכיפה), התשע"א–2011³⁸.

תחילה 58. בכפוף להוראות סעיף 56, תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו (להלן – יום התחילה).

הוראות מעבר 59. (א) רישיון שניתן לפי פקודת היערות, שהיה תקף ביום התחילה, יראו אותו כאילו ניתן מכוחו של חוק זה, לתקופה של שנתיים ממועד פקיעת הרישיון האמור.

(ב) במשך 10 שנים מיום התחילה, בסעיף 2, יקראו את ההגדרה "יער" כך שאחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) שטח שנמסר לקרן קימת לישראל לפי האמנה, לשם הכשרה, פיתוח וייעור, או שטח פתוח בניהול קרן קימת לישראל, למעט שטח שהוכרז כגן לאומי או כשמורת טבע לפי חוק גנים ושמורות."

דברי הסבר

כללי מאז היווסדה, וביתר שאת מהקמת המדינה, פועלת הקרן הקיימת לישראל (להלן – קק"ל) להכשרתם, החזקתם ופיתוחם של שטחי היערות במדינה. במקביל לחקיקתם של חוק-יסוד: מקרקעי ישראל, וחוק רשות מקרקעי ישראל, התש"ך–1960, הסכימו ממשלת ישראל וקק"ל על אמנה שתסדיר את ניהול מקרקעי קק"ל וניהול מקרקעי הייעור שבמקרקעי ישראל. בנובמבר 1961 חתמו הממשלה וקק"ל על כתב האמנה, ובה סיכמו כי יוקם מינהל מקרקעי ישראל (כיום – רשות מקרקעי ישראל) לצורך ניהול מקרקעי ישראל (להלן – האמנה). בין השאר הפקידה האמנה את נושא ייעורם של מקרקעי ישראל בידיה של קק"ל, שתקים, לצורך כך, מינהל פיתוח קרקע (מפ"ק):

"10. הכשרת מקרקעי ישראל וייעורם ירוכזו בידי הקרן הקיימת לישראל שתקים לשם כך מינהל פיתוח קרקע (ולחלן – "מינהל הפיתוח"). הקרן הקיימת לישראל תמנה, לאחר התייעצות בשר, מנהל שיעמוד בראש מינהל הפיתוח ושיהיה כפוף לקרן הקיימת לישראל.

11. מינהל הפיתוח יערוך אחת לשנה (ובפעם הראשונה כתום שלושה חודשים מיום תחילתו של החוק). תוכנית לפיתוח מקרקעי ישראל וייעורם, ויגיש תוכנית זאת לממשלה ולקרן הקיימת לישראל: התוכנית תיערך תוך תיאום מלא עם שר החקלאות.

12. מדור הייעור שבמשרד החקלאות יעסוק להבא במחקר של ייעור בלבד; ואולם שר החקלאות יוסיף להיות ממונה על ביצוע פקודת היערות 1926, באמצעות מינהל הפיתוח.

13. מינהל הפיתוח יעסוק בפעולות הכשרה, פיתוח וייעור של מקרקעי ישראל, בתורת סוכנם של הבעלים הרשומים; "...".

במסגרת האמנה, העניקה המדינה למינהל פיתוח הקרקע, את הזכות (והחובה) הבלעדית להוציא לפועל עבודות הכשרה וייעור במקרקעי ישראל, בתיאום עם משרד החקלאות, ובכך הכירה, פורמאלית, בפועלו של מינהל פיתוח הקרקע כרשות הייעור, בפועל, של מקרקעי ישראל. וכדברי ביהמ"ש העליון בבג"ץ 288/00 אדם טבע ודין – אגודה ישראלית להגנת הסביבה נ' שר הפנים, פ"ד נה (5) 673: "משכבר הימים ידענו כי הקרן-הקיימת-לישראל (קק"ל) נועדו לה כמה וכמה משימות, ביניהן המשימה של ייעור הארץ, והיא משימה ראשה. ייעור וקק"ל היו לאחדים. כך מן ההיבט הלאומי והמדינתי...".

בהמשך לאמנה, קבעה מועצת מקרקעי ישראל, בשורה של החלטות (שבעקבותיהם חתמו הצדדים על הסכמים) כי שטחים שהם מקרקעי ישראל, יימסרו לקק"ל, אשר תחזיק ותנהל אותם כיערות או למטרות

³⁸ ס"ח התשע"א, עמ' 738.

שמירה על ערכי הטבע והסביבה ("הנוף והטבע"), תוך ראיית היערות כמקום בילוי ונופש לציבור בישראל. בהיבט התכנוני עוגנו תפקידי קק"ל בניהול מקרקעי הייעור ובהגנה עליהם עוד בתוכנית המתאר הארצית ליער ולייעור – תמ"א 22, ולאחר מכן בפרק השטחים המוגנים של תמ"א אחת. ליער פנים שונות ומופעי נוף שונים, היערות מהווים מערכת מגוונת ומורכבת, שחלקיה תומכים זה בזה לכדי מארג שלם. היערות מספקים מכלול של שרותי חברה ותרבות, תיירות ופנאי. חשיבות היער הולכת וגדלה ככל שעולה רמת החיים של האוכלוסייה, שיעור הזמן הפנוי אשר בידי הציבור והגדלת תודעת הנופש ותרבות הפנאי. בצד זאת, מתקיימים ונשמרים ביערות בתי גידול מגוונים, שמספקים שרותי מערכת יערנית-חברתית-אקולוגית ומתפקדים כמערכת אקולוגית עשירה. חשיבותו ותרומתו של היער בהיבטים אקולוגיים וסביבתיים מקבלת משנה תוקף נוכח משבר האקלים והתופעות הנלוות לו. מגמות הפיתוח בישראל והמשך הגידול הדמוגרפי, מדגישות אף הן את הצורך במתן הגנה נוספת לשטחי היער על מנת לצמצם את האיומים ההולכים וגוברים על שטחים אלו, תוך שמירתם כנכס ומשאב ציבורי לימינו ואלו ולדורות הבאים.

פקודת היערות, שנחקקה על ידי רשויות המנדט הבריטי לפני כמאה שנים, על תיקוניה, אינה נותנת מענה מספק לצרכים העכשוויים של ניהול שטחי היערות בארץ וההגנה עליהם. הפקודה חסרה הוראות מספקות לטיפול היערות ולהגנה עליהם ועל משאבי הטבע שבהם, חסרה התייחסות להנגשת שטחי היער לציבור ולרווחתו ולשיפור איכות החיים, אין בה התייחסות לגוף המנהל את היער ולסמכויות, לרבות סמכויות פיקוח ואכיפה, שנדרשות כדי לאפשר ניהול יעיל והגנה על שטחי היער והאילנות. החוק המוצע מאפשר את ההגנה על שטחי היער והאילנות בישראל, ושם את ישראל בשורה אחת עם המתקדמות שבמדינות, המכירות בחשיבות שבשמירה ובהגנה על שטחי יערות ואילנות, פיתוחם ופתיחתם לציבור, באמצעות חקיקה מתאימה. החוק המוצע מאפשר את קיומן ומימושן של האמנות הבין-לאומיות בתחום, עליהן חתומה ישראל, עליהן נמנות האמנות לשמירה על המגוון הביולוגי, המלחמה במדבור, הפחתת פליטות גזי חממה, היערכות לשינויי האקלים ושמירה על היערות.

פרק א': מטרות

מתוך הכרה בחשיבותם כמשאב ציבורי חיוני שיש לשמר למען הדורות הבאים קובע החוק המוצע את מטרתו העיקרית – להגן על האילנות ועל היערות, לפתחם ולהסדיר את ניהולם לטובת קידום ערכי פנאי ונופש, טבע ונוף ושמירה על המערכות האקולוגיות בהם, לרבות שימור הקרקע וכן לעגן את סמכויות מינהל פיתוח הקרקע בקרן קימת לישראל, לניהול שטחי היער.

לצורך מימוש מטרתו קובע החוק המוצע הגנות לשטחי היער ולאילנות במספר תחומים.

הכרזה על שטח יער: שטח יער מוכרז הוא שטח שמור בו לא תאושר תוכנית בשטח היער ולא תעשה בו כל פעולת בנייה ופיתוח הטעונה היתר לפי חוק התכנון והבנייה, אלא באישור מינהל פיתוח הקרקע (סעיף 27 המוצע). שר החקלאות ובטחון המזון (להלן – השר) הוא הקובע והמכריז על שטח מוכרז ליער בתנאי שהמדובר במקרקעי הציבור וקיימת בו תוכנית מאושרת המייעדת שטח ליער (סעיף 23 המוצע). שטח מוכרז על פי החוק המוצע לא יחול על שטח המוכרז כגן לאומי או שמורת טבע. הסמכות לביטול שטח מוכרז נתונה לשר בלבד, לאחר שקיבל את הסכמת מועצת היער (סעיף 24 המוצע).

פיקוח ואכיפה: במטרה לאפשר את קיומה של הגנה ושמירה מיטבית על שטחי היער והאילנות קובע החוק המוצע מנגנון של הסמכת מפקחים מבין עובדי המשרד, עובדי מינהל פיתוח הקרקע, עובדי רשות הטבע והגנים הלאומיים ועובדי רשויות מקומיות (סעיף 38 המוצע). הסמכויות שמעניק החוק המוצע כוללות סמכויות פיקוח, חקירה וביצוע צו לפינוי קרקע (סעיפים 41-39 המוצעים).

איסור פגיעה בשטחי היער: פרק ה' בחוק המוצע מפרט את הפעולות האסורות ביערות וקיומן ייחשב כעבירה שעונש בצידה. האיסור חל על פעולות העלולות לפגוע ביער או לסכל את ייעודו כיער (סעיפים 44 ו-45 המוצעים), איסור פגיעה באילנות, איסור פעילות עסקית ביער (סעיף 46 המוצע) ואיסור מגורים בשטח היער (סעיף 47 המוצע).

ההגנה על האילנות: החוק המוצע מתייחס לאילנות הבוגרים והמוגנים (סעיף 28 המוצע), בערים, בהתיישבות הכפרית בצדי הדרכים ובשטחים הפתוחים. לאילנות תרומה רבה לטבע, לנוף, למיזוג האקלים, לסביבה, לרווחת ובריאות האדם ולאיכות החיים של האוכלוסייה. מאחר וכריתת אילנות היא מצב בלתי הפיך היא מותרת במגבלות מסוימות שקובע החוק המוצע ובאישור ובתנאים שיינתנו על ידי פקיד האילנות בלבד, לאחר ששקל את תכלית הבקשה ונחיצותה, כמו גם רכיבים נוספים לרבות מצבו של האילן, נדירותו, מידותיו וכו' (סעיף 32 המוצע). פקידי היערות ימונו על ידי השר מבין עובדי משרדו, עובדי מינהל פיתוח הקרקע לשטחי היער, עובדי רשות הטבע והגנים לשטחי שמורות הטבע והגנים הלאומיים ועובדי רשויות מקומיות לגבי אילנות שבתחום הרשויות שאינם בשטחי יערות, שמורות טבע וגנים לאומיים. בתנאי הרישיון יקבע פקיד היערות את המיקום והמועד לביצוע נטיעה חלופית שוות ערך

ולחלופין, כאשר הנטיעה החליפית אינה אפשרית, את הצורך בתשלום היטל כספי (סעיף 33 המוצע). ההיטל הכספי ישולם לאוצר המדינה או לרשות המקומית באם פקיד היערות הנו עובד הרשות, או למינהל פיתוח הקרקע אם פקיד האילנות מטעמו, או לרשות שמורות הטבע והגנים הלאומיים אם פקיד האילנות מטעמו.

פרק ב': הגדרות

ההגדרה "יער" – החוק המוצע מגדיר "יער" ככל אחד מאלה:

- 1) שטח המוכרז כיער על פי חוק זה;
 - 2) שטח שהוכרז כאזור שמור ליער לפי סעיף 3 לפקודת היערות כנוסחה ערב תוקפו של חוק זה, למעט שטח המיועד לשמורת טבע או לגן לאומי לפי תוכנית כמשמעותה בחוק התכנון והבנייה;
 - 3) שטח שיועד ליער לפי תוכנית כמשמעותה בחוק התכנון והבנייה.
- ההגדרה "אילן"** – צמח רב-שנתי בעל גזע מרכזי ממנו מסתעפים ענפים בכל שלבי גידולו לרבות דקלים, חזרן, שיחים.

גופים ותפקידים עיקריים בחוק המוצע –

1. משרד החקלאות ובטחון המזון: המשרד הממשלתי האמון על קיום חוק זה;
2. מינהל פיתוח הקרקע: הגוף האחראי על "ניהול היער" הכולל את כלל הפעולות הנדרשות לתכנון, פיתוח, תחזוקה, שיקום, שמירה וטיפוח היער ובתי הגידול בו, ובכלל זה הקמת תשתיות לקליטת קהל, תכנון והקמת יערות חדשים, נטיעה, דילול, כריתה, שימור קרקע ורעיית בעלי חיים;
3. הממונה על היער והאילנות: ימונה על ידי השר מקרב עובדי המשרד. סמכויותיו והגדרת תפקידיו נקבעות בחוק המוצע, ובכלל זה הוא הממונה תפקידים על פקידי האילנות.

פרק ג': מועצת היער

במסגרת החוק המוצע מוקמת מועצת יער. המועצה היא גוף המייעץ לשר ולרשויות ציבוריות בעניינים הנוגעים למדיניות ניהול היער בישראל. מועצת היער קובעת את מדיניות ניהול היער על פי עקרונות של ניהול בר-קיימא, היא המופקדת על אישור תוכניות העבודה השנתיות והרב-שנתיות של מינהל פיתוח הקרקע ביער, ייעוץ לשר לגבי פרסום דינים וחשבונות ציבוריים בדבר יישום החוק המוצע וכן בנוגע למדיניות ההגנה על האילנות שאינם בשטחי היער. המועצה מורכבת מ-11 חברים מגופים ממשלתיים, ציבוריים, נציגי קק"ל ונציגי ציבור שמונו על ידי השר.

ועדת משנה לניהול היער: וועדת משנה שליד מועצת היער, תמונה על ידי השר ויהיו בה 6 חברים. וועדת המשנה לניהול היער תמליץ למועצה בעניין מדיניות ניהול היער והתקנת תקנות. המועצה רשאית למנות וועדות משנה נוספות בתחומי סמכותה.

פרק ד': מינהל פיתוח הקרקע

החוק המוצע ממשיך את המוסכם באמנה וקובע כי מינהל פיתוח הקרקע יפעל לקידום ומימוש מטרות החוק, בהתאם למדיניות מועצת היער. החוק המוצע מסמיך את מינהל פיתוח הקרקע לפעול לניהול היער, ובכלל זה הגנה עליו ופיתוחו לטובת הציבור והסביבה, לאתר שטחים לצורך ייעודם כיער וקידום הליכים להכרזתם כיער, תוך התחשבות בצרכי החקלאות, ליזום, לתכנן ולבצע את כל הפעולות הנדרשות לניהול היער, להכין את תכניות העבודה וליישמן, לאחר שאושרו על ידי מועצת היער, לפתח ידע בתחום היער ובכלל זה, עידוד וביצוע מחקרים, תיעוד ושימור ידע על שטחי יער וביצוע פעולות חינוך, הסברה והדרכה.

מינהל פיתוח הקרקע ייעץ לממונה ולכל רשות מנהלית הממלאת תפקידים ציבוריים לפי דין, לרבות מוסדות התכנון, בנוגע ליישומו של החוק בתחום ניהול שטחי יער והגנה עליהם ולבצע כל תפקיד שהוטל עליו על ידי החוק.

לאור תפקידיו ומשימותיו, מטיל החוק המוצע על מינהל פיתוח הקרקע מגבלות בתחומים שונים, כפי שנדרש מגופים המקיימים סמכויות מנהליות וסמכויות חקירה ופיקוח. כך, נקבע כי מינהל פיתוח הקרקע כהגדרתו בחוק (פועל לפי האמנה בשטחי היער ובקשר אליהם), הינו גוף מבוקר כמשמעותו בחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב], כי עובדי מינהל פיתוח הקרקע העוסקים בביצוע החוק, דינם כדין עובדי מדינה לעניין חקוקים שונים, במלואם או בחלקם, כגון חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969, חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ס-1979, חוק העונשין, התשל"ז-1977, חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969, סעיף 33 לחוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959, פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, וכיוצא באלה. החוק המוצע ממשיך וקובע הסדר של טיפול בעבירות משמעת לעובדי מינהל פיתוח הקרקע בגין הפרה של הוראות החוק ושל נהלים שייקבעו ליישומו.

פרק ה': הכרזות יער

פרק ה' לחוק המוצע דן בהכרזת שטח כיער. השר הוא שרשאי להכריז על שטח כיער. ההכרזה,

תיקונה, שינויה או ביטולה יפורסמו ברשומות. תנאי להכרזת יער הוא כי המדובר בשטח שהוא מקרקעי ציבור (היינו, מקרקעי ישראל כמשמעותם בחוק-יסוד: מקרקעי ישראל, ומקרקעין בבעלות רשות מקומית), כי אושרה תוכנית המייעדת את השטח ליער וכי אין המדובר בשטח שיועד לפי תוכנית לשמורת טבע או לגן לאומי או שהוכרז כשמורת טבע או כגן לאומי.

משהוכרז שטח כיער, מעניק לו החוק המוצע הגנות שתכליתן לשמרו ולהגן עליו כיער בר-קיימא. החוק המוצע קובע ומסדיר את האפשרויות לשינוי יעוד שטח מוכרז, את השימושים החקלאיים המותרים ביערות ומתנה אישור תוכנית החלה על יער באישורו של מנהל מינהל פיתוח הקרקע או מי שהוסמך על ידו.

פרק ו': הגנה על אילנות

בהמשך לפקודת היערות, פרק ו' לחוק המוצע עניינו בהגנה על האילנות.

החוק המוצע קובע את האיסור על כריתתם, העתקתם והובלתם של אילן מוגן או אילן בוגר, אלא אם התקבל רישיון לכך מפקיד האילנות (סעיף 31 המוצע). החוק המוצע מוסיף ומפרט את השיקולים שעל פקיד האילנות לשוות לנגד עיניו בבואו להחליט לגבי בקשה לכריתה או להעתקה (בין השאר את תכלית הבקשה, את מצבו, גילו, נדירותו, מידותיו, מיקומו וערכו הנופי, הסביבתי, האקולוגי וההיסטורי של האילן). בתנאי רישיון כריתה יקבע פקיד אילנות כי על בעל הרישיון לנטוע, במקום ובמועד שעליהם יורה, אילן או אילנות אחרים במקום האילן שייכרת. ככל שפקיד אילנות סבר כי בשל תנאים סביבתיים או נסיבות מיוחדות לא ניתן לבצע נטיעה חלופית כאמור, יקבע בתנאי הרישיון כי על בעל הרישיון לשלם היטל כספי בשיעור ובאופן שנקבע בחוק ובתקנות מכוחו. בנוסף, החוק המוצע קובע את זכותו של כל מי שרואה עצמו נפגע מהחלטת פקיד האילנות לערור על החלטה בפני הממונה.

פרק ז': פיקוח ואכיפה

פרק ז' לחוק המוצע נותן מענה לאחת מהלקויות העיקריות של היעדר סמכות פיקוח ואכיפה לגוף המנהל את היער. החוק המוצע מאפשר לשר להסמיך מפקחים מבין עובדי המשרד, עובדי מינהל פיתוח הקרקע, עובדי רשות הטבע והגנים ועובדי הרשויות המקומיות, לשם פיקוח על ביצוע הוראות החוק. כדי לאפשר למפקחים לבצע את המטלות שמציב החוק המוצע ולאפשר את השמירה וההגנה על היער והאילנות, מעניק החוק המוצע למפקחים סמכויות פיקוח של דרישה להזדהות, קבלת ידיעות ומסמכים, עריכת מדידות ובדיקות וכניסה לשטחי היער ושטחים בהם מצויים אילנות (למעט במקומות המשמשים למגורים) ואף סמכויות חקירה בשל חשד לביצוע עבירה על הוראות החוק וסמכויות לביצוע צו לפינוי קרקע לפי חוק מקרקעי ציבור (פינוי קרקע), התשמ"א-1981.

בצד הסמכויות מטיל החוק המוצע הגבלות וקובע תנאים באשר ליכולת להיות מוסמך למפקח. כך נדרש היעדר הרשעות בעבירות רלוונטיות, אישור משטרת ישראל וקבלת הכשרה מתאימה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' באייר התשפ"ה (05.05.2025)